

SCRISOAREA DESCHISĂ A MAGISTRAȚILOR ROMÂNI PENTRU SUSȚINEREA INDEPENDENȚEI JUSTIȚIEI

Subsemnații, judecători și procurori, magistrați asistenți și auditori de justiție,

Având în vedere dezbaterile publice recente, care pun în grav pericol independența justiției și parcursul Statului Român în cadrul Uniunii Europene, înțelegem să exprimăm următorul mesaj:

Un sistem judiciar independent și eficient reprezintă fundamentul statului de drept. Independența justiției cuprinde două componente, respectiv **componenta instituțională (care nu se referă exclusiv la judecători, ci acoperă sistemul judiciar în întregime)**, cât și componenta individuală - independența judecătorului.¹

Ministerul Public a fost instituit, prin art.131 și 132 din Constituția României, ca **o magistratură componentă a autorității judecătorești**, având rolul de a reprezenta în activitatea judiciară interesele generale ale societății și de a apăra ordinea de drept, precum și drepturile și libertățile cetățenilor. Ținând seama de diferențele specifice, judecătorii, la fel ca procurorii, acționează în interes comun, în numele societății și al cetățenilor ce își doresc garantate sub toate aspectele drepturile și libertățile fundamentale. Așadar, independența Ministerului Public constituie un corolar indispensabil al independenței sistemului judiciar. Rolul procurorului în statul de drept poate fi asigurat în mod optim doar dacă acesta este independent în adoptarea deciziilor, atât față de executiv, cât și față de legislativ.

Toți procurorii și judecătorii, inclusiv cei care soluționează infracțiuni de corupție, trebuie să se bucure de independența și autonomia necesare pentru îndeplinirea funcțiilor lor și să nu fie supuși unor influențe incompatibile. Acestea se aplică și mecanismelor disciplinare, iar judecătorii și procurorii trebuie să îndeplinească cele mai înalte standarde de integritate.²

Fenomenul corupției reprezintă o amenințare serioasă pentru dezvoltare și stabilitate, are consecințe negative la toate nivelurile de guvernare și subminează încrederea publică în democrație. Comisia Europeană a precizat repetat și clar că slăbirea sau diminuarea domeniului de aplicare al infracțiunilor de corupție sau provocările majore la adresa independenței și eficacității Direcției Naționale Anticorupție ar constitui un pas înapoi cât privește parcursul Statului Român în cadrul Uniunii Europene: *"În general, o evaluare pozitivă a progreselor realizate (...) se bazează pe o Direcție Națională Anticorupție independentă, care să fie în măsură să își desfășoare activitățile cu toate instrumentele pe care le are la dispoziție și să continue să*

¹ A se vedea Decizia Curții Constituționale nr.924 din 1 noiembrie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.787 din 22 noiembrie 2012.

² A se vedea GRECO - <https://www.coe.int/fr/web/portal/-/council-of-europe-anti-corruption-body-visits-romania>. Grupul de state împotriva corupției (GRECO) a fost instituit în anul 1999 de Consiliul Europei pentru a monitoriza conformarea cu standardele anticorupție ale organizației.

înregistreze rezultate. În rapoartele anterioare, faptul că Direcția Națională Anticorupție a continuat să înregistreze rezultate în ciuda faptului că s-a confruntat cu o presiune puternică a fost menționat drept un semn de sustenabilitate. (...) În cazul apariției unor presiuni cu efecte negative asupra luptei împotriva corupției, Comisia s-ar putea vedea obligată să reevalueze această concluzie.”³

În momentul actual, exprimărilor incoerente ale factorilor politici, într-o țară măcinată de o corupție endemică, li se adaugă numeroase acțiuni de manipulare a opiniei publice și atacuri fără precedent la adresa a numeroși judecători și procurori care instrumentează inclusiv cauze de mare corupție, dar și a celor mai importante instituții ale statului, cu rol de apărare și siguranță publică, cu precădere Direcția Națională Anticorupție.

Mai mult, însuși Ministrul Justiției își permite să atace public pe toți procurorii din cadrul Direcției Naționale Anticorupție, speculând faptul că aceștia administrează probe cu încălcarea legii, respectiv că procurorul șef își exprimă public, în presa occidentală, îndoielile cu privire la evoluția statului de drept în România, ignorând flagrant faptul că libertatea de exprimare în legătură cu buna funcționare a justiției, chestiune de interes public, este protejată de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, iar ”efectul descurajator joacă în detrimentul societății în ansamblul său.” (CEDO, cauza *Baka c. Ungariei*).

De asemenea, Ministrul Justiției nesocotește faptul că, pe rolul Inspecției Judiciare, Consiliului Superior al Magistraturii ori, după caz, Înaltei Curți de Casație și Justiție există proceduri în derulare, inducând în opinia publică un sentiment de neîncredere în judecătorii, respectiv procurorii ce fac parte din aceste autorități.

Magistrații nu se feresc de criticile aduse cu bună-credință. Reputația profesională constituie însă o valoare fundamentală în exercitarea funcției de magistrat și reprezintă percepția creată în conștiința colectivă asupra modului în care sunt exercitate responsabilitățile profesionale. Atunci când, din anumite motive, funcția și rolul puterii judecătorești sunt diminuate, statul pierde calitatea de stat de drept, cu toate consecințele ce decurg.

Inducerea, în mod indirect și fără suportul unor soluții judiciare definitive în acest sens, a ideii unei funcționări anormale și incorecte a sistemului judiciar, pe componenta de exercitare a atribuțiilor de serviciu ce le revin atât judecătorilor, cât și procurorilor, parte a mecanismului justiției, în sensul că se instrumentează dosare penale cu persoane care ocupă funcții importante în stat pentru afirmarea profesională și nu pe baza probelor aflate la dosar are drept consecință majoră alterarea, înainte de toate, a încrederii opiniei publice în competența, corectitudinea și probitatea pe care, în mod legitim, orice persoană care încredințează magistraților apărarea drepturilor sale le așteaptă. Modalitatea de exprimare creează un dubiu greu de înlăturat cu privire la independența magistraților, cu consecința afectării imaginii sistemului de justiție.

Consiliul Superior al Magistraturii este singura autoritate statală care gestionează cariera magistraților și are obligația constituțională de a apăra

³ A se vedea Raportul Comisiei către Parlamentul European și Consiliu privind progresele înregistrate în România în cadrul Mecanismului de cooperare și de verificare, Bruxelles, 15.11.2017.

independența acestora, interesul de a proteja reputația și de a asigura autoritatea magistraților fiind superior aceluia de a permite o discuție liberă asupra imparțialității acestora, chiar purtată de un ministru al justiției.

Rapoartele MCV subliniază constant faptul că ar trebui să se întreprindă măsuri suplimentare pentru a furniza un sprijin adecvat magistraților împotriva cărora sunt îndreptate critici ce subminează independența justiției, nicidecum recomandarea că ar fi necesare asalturi ale Ministrului Justiției (între altele, membru de drept al Consiliului Superior al Magistraturii, garantul constituțional al independenței justiției) asupra judecătorilor și procurorilor din România, cu precădere a colegilor din Direcția Națională Anticorupție, subrogându-se autorităților judiciare cu atribuții constituționale în materie.